

REGULAMIN SĘDZIEGO POLSKIEGO ZWIĄZKU PIŁKI SIATKOWEJ

§1

Regulamin niniejszy określa w szczególności:

- 1) uprawnienia i obowiązki sędziów Polskiego Związku Piłki Siatkowej (określanego dalej PZPS),
- 2) zasady nadawania licencji sędziego piłki siatkowej, klas sędziowskich oraz uprawnień sędziowskich.

§2

- 1) Sędzią sportowym może być osoba, która posiada licencję sędziego sportowego przyznaną przez właściwy polski związek sportowy.
- 2) Licencję sędziego sportowego można przyznać osobie, która:
  - a) posiada pełną zdolność do czynności prawnych,
  - b) korzysta z pełni praw publicznych,
  - c) pisemnie zobowiąże się do przestrzegania postanowień statutu i regulaminów PZPS, CEV i FIVB, w tym także do poddania się odpowiedzialności dyscyplinarnej.

§ 3

- 1) Licencje sędziowskie wydają Zarządy wojewódzkich Związków Piłki Siatkowej (określane dalej jako WZPS) na wniosek Wydziału Sędziowskiego WZPS (określanego dalej jako WS WZPS), a pozbawiać jej mogą:
  - a) Zarząd PZPS – sędziów szczebla centralnego,
  - b) Zarządy WZPS – pozostałych sędziów zamieszkałych na terenie swojego działania.
- 2) Licencje sędziowskie mogą być wydawane osobom, które ukończyły kurs dla kandydatów na sędziów oraz zdały egzamin sędziowski z wynikiem pozytywnym.

§ 4

- 1) Sędziom PZPS nadawane są:
  - a) kandydat na sędziego,
  - b) klasa III,
  - c) klasa II,
  - d) klasa I,
  - e) klasa związkowa,
  - f) klasa państwowa.
- 2) Klasy kandydata na sędziego, III, II i I nadaje WZPS na wniosek WS WZPS.

- 3) Klasy sędziego związkowego i państwowego nadaje Zarząd PZPS na wniosek Wydziału Sędziowskiego PZPS (określanego dalej jako WS PZPS).
- 4) Klasę II można nadać sędziemu, który łącznie spełnia następujące warunki:
  - a) wykazuje dobrą znajomość przepisów gry,
  - b) cechuje się nienagannym wypełnianiem obowiązków sędziego,
  - c) uczestniczy aktywnie w prowadzeniu zawodów,
  - d) posiada przez co najmniej pół roku nadaną klasę III.
- 5) Klasę I można nadać sędziemu, który łącznie spełnia następujące warunki:
  - a) wykazuje dobrą znajomość przepisów gry,
  - b) cechuje się nienagannym wypełnianiem obowiązków sędziego,
  - c) uczestniczy aktywnie w prowadzeniu zawodów,
  - d) posiada przez co najmniej pół roku nadaną klasę II.

§ 5

- 1) Zawody piłki siatkowej mogą prowadzić sędziowie, którzy posiadają łącznie dwa aktualne dokumenty:
  - a) licencję sędziego,
  - b) certyfikat.
- 2) Certyfikat jest dokumentem potwierdzającym właściwe przygotowanie do prowadzenia zawodów w danym sezonie rozgrywkowym, w tym ukończenie z wynikiem pozytywnym szkolenia sędziowskiego. Certyfikaty wydają:
  - a) PZPS - sędziom szczebla centralnego,
  - b) WZPS - pozostałym sędziom.
- 3) Aktualny certyfikat uprawnia do bezpłatnego wstępu na zawody piłki siatkowej na obszarze działania związku, który go wydał, o ile inne przepisy nie stanowią inaczej.

§ 6

- 1) Sędzia klasy I może uzyskać uprawnienia do prowadzenia zawodów szczebla centralnego, jeżeli spełnia łącznie następujące warunki:
  - a) posiada klasę I przed przystąpieniem do kursu dla kandydatów na sędziego szczebla centralnego,
  - b) uczestniczył aktywnie w sędziowaniu meczów w najwyższej klasie rozgrywek w macierzystym WZPS,
  - c) w roku zakończenia kursu dla kandydatów na sędziego szczebla centralnego nie przekroczył 32 roku życia,

- d) posiada co najmniej średnie wykształcenie,
  - e) ukończył z wynikiem pozytywnym kurs dla kandydatów na sędziego szczebla centralnego.
- 2) W uzasadnionych przypadkach WS PZPS może dopuścić do kursu dla kandydatów na sędziego szczebla centralnego sędziego poza limitem określonym w pkt 1 c).
  - 3) W roku, w którym sędzia, z wyłączeniem sędziów kwalifikatorów, kończy 55 rok życia, traci uprawnienia do sędziowania zawodów szczebla centralnego z dniem 31 grudnia i zostaje wycofany z listy sędziów szczebla centralnego.
  - 4) W roku, w którym sędzia, z wyłączeniem sędziów kwalifikatorów, kończy 65 rok życia, traci z dniem 31 grudnia uprawnienia do sędziowania zawodów piłki siatkowej w rozgrywkach organizowanych przez WZPS jako sędzia I, II i liniowy.

§ 7

- 1) Sędziów kwalifikatorów szczebla centralnego powołuje Zarząd PZPS na wniosek WS PZPS spośród obecnych lub byłych sędziów szczebla centralnego.
- 2) Sędziowie kwalifikatorzy szczebla centralnego są sędziami szczebla centralnego.
- 3) Sędzia kwalifikator szczebla centralnego:
  - a) w czasie zawodów pełni funkcję sędziego głównego,
  - b) ocenia pracę sędziów zgodnie z zasadami określonymi przez WS PZPS,
  - c) po zakończeniu zawodów szczegółowo omawia z komisją sędziowską wszystkie błędy i uchybienia popełnione przez poszczególnych sędziów oraz udziela odpowiedzi na pytania i wyjaśnień.

§ 8

- 1) Sędzia szczebla centralnego posiada uprawnienia do sędziowania następujących klas rozgrywkowych:
  - a) najwyższej klasy rozgrywkowej mężczyzn,
  - b) najwyższej klasy rozgrywkowej kobiet,
  - c) I ligi kobiet i mężczyzn,
  - d) II ligi kobiet i mężczyzn.
- 2) Uprawnienia do sędziowania zawodów siatkówki halowej szczebla centralnego są nadawane na każdy sezon rozgrywkowy przez Zarząd PZPS na wniosek WS PZPS.
- 3) Do obowiązków sędziego szczebla centralnego należy udział jako sędzia w każdym sezonie rozgrywkowym w co najmniej 12 spotkaniach na szczeblu centralnym lub międzynarodowym, w tym w 6 jako sędzia I, przy uwzględnieniu zapisów § 9.

- 4) Na dany sezon rozgrywkowy WS PZPS może określić inną minimalną wymaganą liczbę spotkań w roli sędziego, jeżeli wymagać tego będzie system rozgrywek.
- 5) WS PZPS może z ważnych przyczyn odwołać sędziego z zawodów, na które był on nominowany.
- 6) Obowiązki sędziego szczebla centralnego określa Załącznik Nr 1.
- 7) WS PZPS przed każdym sezonem rozgrywkowym ogłasza szczegółowe zasady weryfikacji uprawnień sędziowskich. W przypadku braku nowych zasad, obowiązują zasady z poprzedniego sezonu.

§ 9

- 1) Sędzia ma prawo korzystać z urlopu sędziowskiego, tj. okresu nieprzerwanej niedyspozycyjności przez okres co najmniej trzech miesięcy, wyznaczony weekendami. Wskazanie w taki sposób swojej niedyspozycyjności jest równoznaczne ze skorzystaniem z urlopu sędziowskiego na ten okres.
- 2) Jeden urlop sędziowski nie może trwać dłużej niż jeden rok.
- 3) Łączny czas trwania urlopów sędziowskich nie może przekroczyć dwóch lat w ciągu dziesięciu kolejnych lat działalności sędziowskiej. Przypadki dłuższych urlopów każdorazowo rozpatrywać będzie indywidualnie Wydział Sędziowski.
- 4) Dla sędziów będących jednocześnie trenerami bądź zawodnikami zespołów występujących w rozgrywkach szczebla centralnego urlop nie może trwać więcej niż trzy lata, a łączny czas trwania urlopów sędziowskich nie może przekroczyć czterech lat w ciągu dziesięciu kolejnych lat działalności sędziowskiej. Sędzia powracający do czynnego sędziowania po ponadrocznym urlopie sędziowskim na nowy sezon otrzymuje uprawnienia o jeden szczebel niższy niż posiadał po sezonie, po którym udał się na urlop, jednak nie niższe niż uprawnienia do sędziowania II lig.
- 5) Sędzia korzystający z urlopu całosezonowego zobowiązany jest zgłosić pisemnie powrót do czynnego sędziowania do właściwego Wydziału Sędziowskiego do 31 maja roku, w którym rozpoczyna się kolejny sezon.
- 6) Sędziowie międzynarodowi i kandydaci na sędziów międzynarodowych urlopowani przez WS PZPS na okres dłuższy niż 3 miesiące mają obowiązek powiadomić (za pośrednictwem biura PZPS) o tym fakcie CEV i FIVB.

§ 10

Klasa związkowa może być nadana sędziemu szczebla centralnego klasy I, jeżeli spełnia on łącznie następujące warunki:

- 1) posiada co najmniej 2-letni staż sędziego szczebla centralnego,
- 2) sędziował na szczeblu centralnym co najmniej 36 spotkań, w tym jako sędzia pierwszy co najmniej 18 spotkań.

§ 11

Klasa sędziego państwowego może być nadana sędziemu szczebla centralnego klasy związkowej, jeżeli spełnia on co najmniej jeden z warunków:

- 1) sędziował co najmniej 24 spotkania (w tym co najmniej 12 jako sędzia I) w najwyższej klasie rozgrywkowej kobiet lub mężczyzn,
- 2) aktywnie uczestniczył w sędziowaniu zawodów szczebla centralnego przez co najmniej 10 lat, był zdyscyplinowanym i dyspozycyjnym sędzią oraz posiada uprawnienia do prowadzenia zawodów co najmniej I ligi kobiet i mężczyzn,
- 3) aktywnie uczestniczył w sędziowaniu zawodów szczebla centralnego przez co najmniej 15 lat, był zdyscyplinowanym i dyspozycyjnym sędzią oraz posiada uprawnienia do prowadzenia zawodów II ligi kobiet i mężczyzn.

§ 12

- 1) Sędziowie klasy państwowej mogą posiadać uprawnienia do prowadzenia spotkań międzynarodowych oraz tytuł:
  - a) kandydat na sędziego międzynarodowego,
  - b) sędzia międzynarodowy.
- 2) Uprawnienia i tytuły, o których mowa w pkt 1, nadawane są przez władze Międzynarodowej Federacji Piłki Siatkowej (FIVB).
- 3) Wnioski do FIVB zgłasza Zarząd PZPS na podstawie propozycji WS PZPS, a w przypadku sędziów siatkówki plażowej po uzyskaniu opinii Wydziału Siatkówki Plażowej.

§ 13

- 1) Sędzia PZPS może posiadać uprawnienia do sędziowania siatkówki plażowej.
- 2) Uprawnienia do sędziowania siatkówki plażowej nadawane są co roku przez:
  - a) WS PZPS - dla rozgrywek ogólnopolskich,
  - b) WS WZPS - dla rozgrywek szczebla wojewódzkiego.
- 3) Zasady uzyskiwania uprawnień do sędziowania siatkówki plażowej określa Załącznik Nr 2.

§ 14

- 1) Zasłużonym dla polskiej piłki siatkowej sędziom może być nadana godność Sędziego Honorowego Polskiego Związku Piłki Siatkowej.
- 2) Zasady i tryb przyznawania godności Sędziego Honorowego PZPS określa Załącznik Nr 3.

§ 15

Sędziowie PZPS są zobowiązani do:

- 1) godnego reprezentowania PZPS i WZPS,
- 2) stosowania się do ustaleń Wydziału Sędziowskiego PZPS i WZPS, w tym w zakresie:
  - a) delegowania na zawody,
  - b) prawidłowego rozliczania delegacji lub wynagrodzenia sędziowskiego,
  - c) dyscypliny,
  - d) szkolenia.

§ 16

Sędziemu PZPS przysługuje prawo do:

- 1) otrzymania niezbędnej pomocy i ochrony osobistej przed zawodami, w czasie ich trwania oraz po zawodach ze strony organizatorów zawodów,
- 2) otrzymania wynagrodzenia oraz zwrotu kosztów delegacji na zawody zgodnie z obowiązującymi przepisami,
- 3) wolnego wstępu na zawody piłki siatkowej, o ile inne przepisy nie stanowią inaczej,
- 4) uzasadnionego zgłoszenia czasowej niedyspozycyjności do sędziowania zawodów szczebla centralnego,
- 5) uczestnictwa w drugim terminie obowiązkowego egzaminu w uzasadnionym i usprawiedliwionym przypadku nieobecności w pierwszym terminie lub w przypadku nie zaliczenia egzaminu w pierwszym terminie.

§ 17

Pozbawienie licencji, klasy i uprawnień sędziego PZPS następuje:

- 1) w ustawowo określonych przypadkach utraty licencji,
- 2) w przypadku rażącego naruszenia niniejszego Regulaminu lub Regulaminu Sędziego WZPS,
- 3) w przypadku nie otrzymania w ciągu roku od uzyskania licencji sędziowskiej co najmniej klasy III.

§ 18

- 1) W stosunku do sędziów szczebla centralnego popełniających wykroczenia lub naruszających obowiązujące regulaminy stosowane są odpowiednie do przewinienia kary regulaminowe.
- 2) Organem orzekającym jest Wydział Dyscypliny PZPS, który wszczyna postępowanie z własnej inicjatywy, z inicjatywy WS PZPS lub innych statutowych organów PZPS.
- 3) Wysokość wymierzanej kary, zasady i tryb odwoływania się od nałożonej kary określają odrębne przepisy.

- 4) W stosunku do sędziów szczebla centralnego popełniających wykroczenia lub naruszających obowiązujące regulaminy w ramach wykonywania obowiązków sędziego na zlecenie i na obszarze działalności WZPS stosowane są odpowiednie do przewinienia kary regulaminowe orzekane w I instancji przez organy dyscypliny danego WZPS i obowiązujące na terenie tego Związku.

§ 19

Prawo interpretacji oraz rozstrzyganie spraw nieobjętych niniejszym Regulaminem przysługuje WS PZPS.

§ 20

- 1) Regulamin wchodzi w życie z dniem zatwierdzenia.
- 2) Równocześnie przestaje obowiązywać regulamin sędziego PZPS z dnia 20.03.2005 r.

Załączniki:

- 1) Załącznik Nr 1 Obowiązki sędziego szczebla centralnego
- 2) Załącznik Nr 2 Zasady uzyskiwania uprawnień do sędziowania siatkówki plażowej
- 3) Załącznik Nr 3 Regulamin Sędziego Honorowego PZPS

Regulamin zatwierdzono Uchwałą Zarządu PZPS nr 28 / 2009

z dnia 17.01.2009

Obowiązki sędziego szczebla centralnego

Sędziowie szczebla centralnego zobowiązani są do:

- 1) dobrej znajomości aktualnych przepisów gry w piłkę siatkową oraz prawidłowego ich stosowania podczas sędziowania zawodów siatkówki,
- 2) posiadania aktualnie wymaganych dokumentów uprawniających do sędziowania zawodów piłki siatkowej,
- 3) prowadzenia zawodów siatkówki szczebla centralnego, na które zostali wyznaczeni przez WS PZPS,
- 4) przestrzegania etycznego sposobu bycia podczas trwania delegacji sędziowskiej,
- 5) przestrzegania estetycznego wyglądu zewnętrznego,
- 6) występowania podczas trwania delegacji sędziowskiej w stroju wizytowym i sędziowania w obowiązującym stroju sędziowskim,
- 7) uczestniczenia w corocznych szkoleniach centralnych organizowanych przez WS PZPS,
- 8) zapoznawania się z informacjami zawartymi w komunikatach WS PZPS,
- 9) w przypadku niemożności sędziowania zawodów zgodnie z nominacją WS PZPS niezwłocznego powiadomienia o tym fakcie WS PZPS poprzez biuro PZPS oraz sędziego rezerwowego z uwzględnieniem następujących zasad:
  - a) w przypadku, gdy sędzia rezerwowi zastępuje jednego z sędziów delegowanych na zawody przez WS PZPS zawsze pełni on funkcję sędziego drugiego (przy zawodach dwudniowych sędzia rezerwowi pełni funkcję sędziego drugiego pierwszego dnia, natomiast funkcję sędziego pierwszego – drugiego dnia),
  - b) w przypadku, gdy sędzia rezerwowi również nie może udać się na zawody, sędzia z obsady podstawowej zobowiązany jest do natychmiastowego zawiadomienia telefonicznego i mailowego osoby prowadzącej w WS PZPS obsady sędziowskie oraz pracownika etatowego PZPS zajmującego się sprawami sędziowskimi, a także do wysłania pisemnego usprawiedliwienia na adres PZPS,
  - c) sędzia rezerwowi nie może przyjąć nominacji na zawody, w których występuje drużyna z tego samego co on województwa. W takim przypadku sędzia obsady podstawowej nie mogący prowadzić zawodów informuje drugiego sędziego rezerwowego lub WS PZPS w celu wyznaczenia zastępstwa.

Zasady uzyskiwania uprawnień do sędziowania siatkówki plażowej

Sędzia PZPS może dodatkowo posiadać uprawnienia sędziego siatkówki plażowej PZPS pod następującymi warunkami:

- 1) przesłanie w odpowiednim terminie na odpowiednich drukach do biura PZPS "Zgłoszenia sędziego do sędziowania siatkówki plażowej na szczeblu centralnym" wraz z określeniem swojej dyspozycyjności w danym sezonie,
- 2) w przypadku zakwalifikowania na szkolenie dla sędziów siatkówki plażowej, uczestniczenie w szkoleniu,
- 3) ukończenie szkolenia z wynikiem pozytywnym, W zależności od potrzeb szkoleniowych w danym sezonie, WS PZPS w porozumieniu z Wydziałem Siatkówki Plażowej ustala corocznie kryteria ukończenia szkolenia,
- 4) sędzia siatkówki plażowej PZPS jest zobowiązany do:
  - a) znajomości aktualnych przepisów siatkówki plażowej, znajomości interpretacji przepisów oraz prawidłowego stosowania przepisów podczas sędziowania meczów siatkówki plażowej,
  - b) znajomości zasad i posiadania praktycznej umiejętności protokołowania meczu siatkówki plażowej,
  - c) znajomości regulaminu - Przepisów Regulaminowych Rozgrywek Siatkówki Plażowej PZPS - obowiązującego w danym roku,
  - d) sędziowania turniejów lub zawodów siatkówki plażowej, na które został wyznaczony przez Wydział Sędziowski PZPS,
  - e) szczególnego dbania o wygląd zewnętrzny oraz występowania w aktualnie obowiązującym stroju sędziowskim w czasie trwania turnieju lub zawodów siatkówki plażowej,
  - f) przestrzegania ustaleń PZPS (Zarządu, Wydziału Siatkówki Plażowej, Wydziału Sędziowskiego) z organizatorem turnieju lub zawodów siatkówki plażowej w zakresie zaopatrzenia sędziów w stroje sędziowskie przez organizatora,
  - g) rozliczania delegacji sędziowskiej zgodnie z zasadami obowiązującymi w danym cyklu rozgrywek,
- 5) w sędziowanym przez sędziego siatkówki plażowej PZPS turnieju lub meczu, sędziemu siatkówki plażowej PZPS nie wolno:
  - a) brać udziału jako zawodnik,
  - b) występować jako sponsor lub przedstawiciel sponsora,
  - c) pełnić funkcji przedstawiciela PZPS, komisarza turnieju lub zawodów,
  - d) występować jako organizator turnieju lub zawodów.

Regulamin Sędziego Honorowego PZPS

- 1) Godność Sędziego Honorowego PZPS nadaje Zarząd PZPS w formie zatwierdzenia odpowiedniej uchwały WS PZPS.
- 2) Sędzią Honorowym może zostać sędzia PZPS w uznaniu szczególnych zasług dla rozwoju piłki siatkowej w Polsce.
- 3) Godność Sędziego Honorowego PZPS nadaje się co do zasady sędziom kończącym czynne sędziowanie zawodów siatkówki szczebla centralnego lub kończącym aktywną działalność sędziowską.
- 4) Kandydat do godności Sędziego Honorowego PZPS powinien spełniać łącznie następujące warunki:
  - a) posiadać co najmniej 20-letni staż sędziowski w siatkówce oraz minimum klasę związkową,
  - b) wyróżniać się aktywnością w działalności sędziowskiej WZPS i na szczeblu centralnym oraz w wypełnianiu obowiązków określonych w Regulaminie sędziego PZPS,
  - c) uczestniczyć w działalności organizacyjnej związanej z rozwojem siatkówki w Polsce w okresie nie krótszym niż 10 lat,
  - d) posiadać prawa publiczne oraz nieskazitelną opinię pod względem etycznym.
- 5) W wyjątkowych przypadkach godność Sędziego Honorowego PZPS może być nadana pomimo niespełnienia wszystkich warunków podanych w punkcie 4 a) (na przykład w związku z pogorszeniem się stanu zdrowia uniemożliwiającym osiągnięcie wymaganego stażu sędziowskiego, w razie wypadku losowego, konieczności przerwania aktywnej działalności sędziowskiej z uwagi na wiek, itp.).
- 6) Sędzia Honorowy PZPS zachowuje dożywotnio posiadaną ostatnio klasę sędziowską.
- 7) Nadawanie godności Sędziego Honorowego PZPS odbywa się co do zasady raz do roku. Wyróżnienia te publikuje się w komunikatach PZPS.
- 8) Utrata godności Sędziego Honorowego PZPS następuje w razie utracenia przez sędziego praw publicznych lub postępowania nieliczącego z godnością sędziego i działacza sportowego, względnie postępowania niezgodnego z zasadami etyki. Utratę godności Sędziego Honorowego PZPS orzeka Zarząd PZPS z inicjatywy własnej lub na wniosek WS PZPS.